

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału**

**Powiatowego Banku Spółdzielczego
we Wrześni
według stanu na 31.12.2019 roku**

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy

Powiatowego Banku Spółdzielczego we Wrześni

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Według stanu na dzień sprawozdawczy Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

Ryzyko kredytowe (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych)

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych¹ w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym niż 3,3%,
- 3) utrzymanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych² od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 33%;
- 4) identyfikacja oraz maksymalne ograniczenie zagrożenia utraty płynności oraz wypłacalności dłużnika poprzez właściwą identyfikację, administrowanie i zarządzanie ekspozycjami nieobsługiwanymi i restrukturyzowanymi;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;

¹ Według wartości bilansowej brutto

² Według wartości bilansowej brutto

- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym³;
- 5) utrzymywanie portfela kredytowego na poziomie nie wyższym niż 75% udziału w sumie bilansowej⁴.
- 6) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Cele strategiczne w zakresie **ryzyka koncentracji** obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
  - 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR;
1. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
  - 2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu 200% uznanego kapitału;
  - 3) ograniczenie łącznej kwoty zaangażowania w jeden podmiot lub podmioty powiązane (zgodnie z limitem określonym w Zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji w Powiatowym Banku Spółdzielczym we Wrześni);
  - 4) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem **ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie** obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na bezpiecznym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym niż 3,50% wartości całego portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 75% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie tym klientom detalicznym, w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI⁵) nie przekracza poziomów określonych w § 23.

³ Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art.92 CRR)

⁴ Definicja portfela kredytowego została określona w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym

⁵ Definicja wskaźnika DtI znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

- 2) stosowanie limitów LtV⁶ na maksymalnym poziomie określonym i zatwierdzonym przez Zarząd Powiatowego Banku Spółdzielczego we Wrześni w *Polityce zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie*;
- 3) kierowanie oferty ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie głównie do klientów detalicznych, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat;
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
  - a) dokonanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
  - b) zlecenie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 10% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.

Cele strategiczne w zakresie **ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych** obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikacje i aktualizacje zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych.
- 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 10% ich udziału w portfelu kredytowym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 10 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom, w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl⁷) nie przekracza:

<i>Warunki</i>			<i>Maksymalny poziom Dtl nie więcej niż</i>
<i>dochód netto wnioskodawcy</i> <i>PWP – przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw</i>	<i>okres kredytowania</i>	<i>miejsce zamieszkania</i> <i>- wieś</i> <i>- małe miasto <= 50 tys.</i> <i>- duże miasto > 50 tys.</i>	
dochód ≤ PWP	okres ≤ 1 rok	wieś	50%
		małe miasto	
		duże miasto	
	1 rok < okres ≤ 5 lat	wieś	
		małe miasto	
		duże miasto	
okres > 5 lat	wieś		
	małe miasto		
	duże miasto		
dochód > PWP	okres ≤ 1 rok	wieś	65%

⁶ Sposób obliczania wskaźnika LtV został szczegółowo opisany w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

⁷ Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

		małe miasto	
		duże miasto	
	1 rok < okres ≤ 5 lat	wieś	
		małe miasto	
	okres > 5 lat	duże miasto	
		wieś	
małe miasto			
		duże miasto	

3) kierowanie oferty kredytów detalicznych głównie do klientów uzyskujących stabilne dochody, współpracujących z bankiem oraz nowych, zatrudnionych w branżach o niskim ryzyku kredytowym (odpornym na zmiany sytuacji ogólnogospodarczej w kraju).

Ryzyko zarządzania ekspozycjami kredytowymi nieobsługiwany i restrukturyzowanymi

Bank, administrując ekspozycjami nieobsługiwany (NPE) i restrukturyzowanymi (FBE), dąży do zarządzania tymi ekspozycjami w sposób zapewniający ograniczenie ryzyka powstania zagrożenia utraty płynności lub wypłacalności, a tym samym wystąpienia zagrożenia upadłością.

Celem strategicznym zarządzania ekspozycjami nieobsługiwany i restrukturyzowanymi jest zapewnienie w średnim terminie realizacji celów związanych z oczekiwanym poziomem portfela zagrożonego oraz poziomem rezerw celowych Banku, zgodnie z wymogami IPS-SGB oraz założeniami planu finansowego Banku i Wewnętrznego Planu Naprawy (jeżeli Bank taki realizuje).

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ekspozycjami nieobsługiwany i restrukturyzowanymi w Banku, należą:

- 1) staranne identyfikowanie i sprawozdawania ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych;
- 2) ustalenie strategii redukcji NPE i monitorowanie poziomu redukcji NPE;
- 3) dostarczanie Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej informacji na temat aktualnych i prognozowanych wielkości portfela NPE i FBE oraz udziału tych ekspozycji w portfelu Banku ogółem, w tym w podziale na poszczególne portfele kredytowe i produktowe;
- 4) dostarczanie Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej informacji o wielkości migracji do portfela NPE oraz czynników wpływających na wielkość tych migracji;
- 5) analiza efektywności i skuteczności stosowania działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w tym poprzez poprawę klasyfikacji ryzyka, spłaty, sprzedaż portfela NPE, odpisania, umorzenia;
- 6) raportowanie wyników oceny oraz adekwatności kapitałowej Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 7) wykorzystywanie przez Zarząd i Radę Nadzorczą wyników audytów wewnętrznych i zewnętrznych do bieżącego zarządzania i nadzoru nad portfelem.

Szczegółowe zapisy dotyczące zarządzania ekspozycjami nieobsługiwany i restrukturyzowanymi (w tym kredytami nieobsługiwany) i restrukturyzowanymi zostały zawarte w odrębnej procedurze Banku.

Jeżeli wskaźnik kredytów zagrożonych (rozumiany jako wskaźnik NPL) jest równy lub wyższy niż 5,0%, Bank realizuje cele obejmujące:

- 1) analizę czynników, w tym również makroekonomicznych, powodujących powstanie ekspozycji nieobsługiwanych;

- 2) identyfikację skali ekspozycji kredytowych nieobsługiwanych;
- 3) wyznaczenie metod redukcji ekspozycji kredytowych nieobsługiwanych ze wskazaniem stosowanej metody redukcji, w zależności od okresu, w którym ekspozycja stała się nieobsługiwana oraz monitorowanie skuteczności zastosowanej metody;
- 4) opracowanie planu operacyjnego, w którym zostaną wskazane czynności, zmierzające do redukcji istniejącego portfela ekspozycji kredytowych nieobsługiwanych oraz ograniczenia powstania takich ekspozycji;
- 5) rzetelną analizę ryzyka płynności przyjętych zabezpieczeń z uwzględnieniem monitorowania ich wartości;
- 6) badanie potencjalnego wpływu niepowodzenia wprowadzonych działań ograniczających powstawanie ekspozycji kredytowych nieobsługiwanych na wynik finansowy banku oraz jego pozycję kapitałową;
- 7) opracowanie raportu, na podstawie którego organy zarządzające, uzyskają wiarygodną informację o monitorowaniu ryzyka ekspozycji nieobsługiwanych;
- 8) uwzględnienie w strukturze organizacyjnej pracownika/zespołu, odpowiedzialnego za monitorowanie ryzyka ekspozycji restrukturyzowanych i windykowanych.

Bank raz w roku przeprowadza ocenę efektywności realizacji celów przedstawionych w ust. 1.

Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Celem strategicznym w zakresie ryzyka powierzania czynności podmiotom zewnętrznym, sklasyfikowanych jako outsourcing, jest powierzanie czynności w sposób zapewniający:

- 1) ciągłe i niezakłócone ich działanie, zwłaszcza w przypadku powierzania funkcji krytycznych lub istotnych;
- 2) brak niekorzystnego wpływu na:
  - a) prowadzenie przez Bank działalności zgodnie z przepisami prawa,
  - b) ostrożne i stabilne zarządzanie Bankiem,
  - c) skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
  - d) możliwość wykonywania obowiązków przez biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych Banku,
  - e) ochronę tajemnicy prawnie chronionej.

Bank realizuje wyżej opisane cele strategiczne poprzez:

- 1) opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) opracowanie i wdrożenie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego

na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);

- 4) zachowanie należytej staranności przy wyborze usługodawcy;
- 5) zapewnienie sobie odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje, w szczególności w sytuacji powierzenia wykonywania czynności podmiotowi zewnętrznemu;
- 6) monitorowanie usługodawcy oraz jakości świadczonych przez niego usług w trakcie trwania umowy;
- 7) opracowanie i wdrożenie procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających się warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 8) opracowanie i wdrożenie oraz aktualizowanie i testowanie planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku;
- 9) zapewnienie sobie możliwości wyjścia z umowy sklasyfikowanej jako outsourcing w przypadkach, w których realizacja umowy stanowi zagrożenie dla realizacji celów określonych w ust.2.

Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
- 2) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust.3;
- 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności;
- 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
- 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów⁸ powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
- 7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu⁹ na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów¹⁰ nad skumulowanymi pasywami¹¹ w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad

---

⁸Wskaźnik liczony zgodnie z zapisami obowiązującej w Banku instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

⁹ Wyznaczonej w oparciu o zestawienie luki płynności, o którym mowa w obowiązującej w Banku instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

¹⁰ Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi otrzymanymi.

¹¹ Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi udzielonymi.

- skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku¹²;
- 8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności¹³ (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach) na poziomie nieujemnym;
  - 9) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
  - 10) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
  - 11) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązującej w Banku instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:

- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem;
- 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania środków obcych stabilnych;
- 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
- 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
- 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, tj. nie więcej niż 20% funduszy własnych dla ryzyka przeszacowania i bazowego, 30% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania, 6% annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego oraz 2% funduszy własnych dla zmiany wartości ekonomicznej Banku.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
  - a) stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza

¹² Kumulując aktywa i pasywa począwszy od ostatniego przedziału.

¹³ O której mowa w obowiązującej w Banku instrukcji zarządzania ryzykiem płynności.

- dla aktywów wrażliwych,
- b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego); dążenie do wypracowania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Ryzyko walutowe

Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
- 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych które zaspokoją wpływy netto w danej walucie obcej;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Ryzyko kapitałowe

Bank zobowiązany jest do utrzymywania:

- 1) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
- 2) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
  - a) kapitał regulacyjny,
  - b) kapitał wewnętrzny;
- 3) współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej:
  - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%;
  - b) współczynnik kapitału Tier I – 6%;
  - c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.

Po uwzględnieniu buforu kapitałowego: zabezpieczającego i ryzyka systemowego a także dodatkowego bufora dla łącznego współczynnika kapitałowego, Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe, o których mowa w ust.1 na poziomie co najmniej:

- 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I od 2019 r. – 10%;
- 2) współczynnik kapitału Tier I od 2019 r. – 11,5%;
- 3) łączny współczynnik kapitałowy od 2019 r. – 14%.

Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny.

W przypadku nie spełnienia współczynników kapitałowych powiększonych o bufor zabezpieczający, antycykliczny oraz ryzyka systemowego, Bank przygotowuje plan ochrony kapitału, który przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego w terminie 5 dni roboczych od dnia, w którym stwierdził, że nie spełnia tego wymogu.

Plan ochrony kapitału obejmuje:

- 1) przewidywane przychody i wydatki oraz prognozowany bilans;
- 2) środki mające na celu podwyższenie współczynników kapitałowych;
- 3) plan podwyższenia funduszy własnych w celu podwyższenia współczynników kapitałowych do wymaganego poziomu i przewidywany okres, w jakim to nastąpi.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie, o którym mowa w §4 ust.2 pkt 3) i ust. 3;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie o którym mowa w §4 ust.2 pkt 2) i ust. 3;
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie o którym mowa w §4 ust.2 pkt 1);
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 84%, tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 9,50%;
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił minimum 80% funduszy Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietów udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,50% sumy bilansowej Banku;
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3),4) i 5).
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.
- 13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 3) dążenie i dbałość o:
  - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
  - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
  - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
  - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- 4) systematyczne podnoszenie kompetencji Stanowiska ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
  - 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
  - 2) na drugi poziom składa się:
    - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, na które składa się: identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola, monitorowanie oraz sprawozdawanie ryzyka,
    - b) działalność Stanowiska ds. Zgodności;
  - 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.
2. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.
3. Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu wymienionego w ust. 1:
  - 1) pkt 1) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
    - a) osoby zajmujące się zarządzaniem „wolnymi środkami” działające w ramach Wydziału Finansowego;
    - b) Oddziały;
  - 2) pkt 2) lit. a) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
    - a) Zespół Analiz i Ryzyka;
    - b) Zespół Monitoringu i Windykacji;
  - 3) pkt 2) lit. b) funkcjonuje Stanowisko ds. Zgodności.
4. Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków przy czym nadzór drugim poziomem zarządzania przypisany jest Prezesowi Zarządu.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków poprzez utworzenie rezerw celowych dla ekspozycji zaliczonych do wyższej niż „normalna” kategorii ryzyka
- b) dla portfela kredytowego:
  - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
  - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
  - ocenę udziału kredytów restrukturyzowanych w portfelu kredytowym,
  - ocenę wskaźnika Texas, w przypadku w którym wskaźnik kredytów zagrożonych (NPL) jest nie mniejszy niż 5%,
  - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
  - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
  - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
  - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
  - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
  - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
  - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
  - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów,
- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kredytowych

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	wartość
Kredyty i pożyczki zagrożone (brutto) w portfelu kredytowym (brutto)	3,30%
Wskaźnik pokrycia należności zagrożonych rezerwami celowymi (wg wartości brutto)	min 33%
Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni w portfelu kredytowym	20%
Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla rolników indywidualnych w portfelu kredytowym	70%
Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla przedsiębiorstw indywidualnych w portfelu kredytowym	30%

Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla osób prywatnych w portfelu kredytowym	30%
Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla instytucji niekomercyjnych dział. na rzecz gosp. domowych w portfelu kredytowym	5%
Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla podmiotów samorządowych w portfelu kredytowym	15%
Udział kredytów i pożyczek udzielonych dla podmiotów finansowych w portfelu kredytowym	15%
Kredyty w rachunku bieżącym w portfelu kredytowym	15%
Kredyty w ROR w portfelu kredytowym	10%
Kredyty gotówkowe w portfelu kredytowym	5%
Kredyty obrotowe w portfelu kredytowym	25%
Kredyty inwestycyjne w portfelu kredytowym	70%
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe w portfelu kredytowym	30%
Kredyty pozostałe w portfelu kredytowym	10%
Kredyty preferencyjne z dopłatami ARiMR w portfelu kredytowym	50%
Udział portfela kredytów w sumie bilansowej	75%
Udział portfela kredytowego w depozytach	80%
Udział portfela kredytowego w funduszach własnych	1000%
Udział kredytów z odstępstwami od obowiązujących zasad kredytowania w portfelu kredytowym	45%
Udział kredytów zagrożonych z odstępstwami od obowiązujących zasad kredytowania w portfelu kredytowym	3%
Udział branży rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo w uznanym kapitale	700%
Udział branży uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, z wyłączeniem ryżu w uznanym kapitale	150%
Udział branży chów i hodowla bydła mlecznego w uznanym kapitale	100%
Udział branży chów i hodowla świń w uznanym kapitale	100%
Udział branży przetwórstwo przemysłowe w uznanym kapitale	80%
Udział branży budownictwo w uznanym kapitale	60%
Udział branży handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych w uznanym kapitale	65%
Udział branży administracja publiczna i obrona narodowa w uznanym kapitale	45%
Udział zabezpieczenia w formie hipoteki na nieruchomości pozostałej w uznanym kapitale	500%
Udział zabezpieczenia w formie hipoteki na nieruchomości mieszkalnej w uznanym kapitale	250%
Udział zabezpieczenia w formie hipoteki na nieruchomości komercyjnej w uznanym kapitale	200%
Udział zabezpieczenia w formie weksla własnego i poręczenia wekslowego w uznanym kapitale	250%
Udział zabezpieczenia w formie zastawu rejestrowego w uznanym kapitale	35%
Ekspozycje członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarząd, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko w funduszach podstawowych	25%
Indywidualnie istotne ekspozycje kredytowe, (ekspozycja kredytowa o wartości przekraczającej równowartość 5% funduszy własnych banku lub 3 mln euro) w uznanym kapitale	100%

Wysokie ekspozycje - (całkowite zaangażowanie > 20% funduszy własnych wobec jednego podmiotu lub podm.pow.kapitałowo) w uznanym kapitale	80%
Duże ekspozycje - (całkowite zaangażowanie > 10% funduszy własnych wobec jednego podmiotu lub podm.pow.kapitałowo) w uznanym kapitale	200%
Jeden podmiot lub podmioty powiązane – (całkowite zaangażowanie > 10% funduszy własnych wobec jednego podmiotu lub podm.pow.kapitałowo) w uznanym kapitale	20%
EKZH pozostałe (nie finansujące nieruchomości) w portfelu EKZH	50,00%
EKZH w portfelu kredytowym	75,00%
EKZH o okresie kredytowania powyżej 10 lat w portfelu EKZH	80,00%
EKZH zabezpieczone hipoteką mieszkalną w portfelu EKZH	35,00%
EKZH zabezpieczone hipoteką komercyjną w portfelu EKZH	25,00%
EKZH zabezpieczone hipoteką pozostałą w portfelu EKZH	85,00%
EKZH dla których kredytobiorcą jest podmiot z branży budowlanej lub branży obsługującej rynek nieruchomości (w tym deweloper) w portfelu EKZH	20,00%
EKZH dla wskaźnika Dtl powyżej 50% w portfelu EKZH	10,00%
EKZH zagrożone w portfelu EKZH	3,50%
DEK zagrożone w portfelu DEK	5%
DEK w obliżu kredytowym	10%
DEK gotówkowe w portfelu DEK w portfelu DEK	80%
DEK w ROR w portfelu DEK	35%
DEK pozostałe w portfelu DEK	35%
DEK, dla których wskaźnik Dtl jest wyższy od 50% w portfelu DEK	20%
DEK udzielone na warunkach niestandardowych w portfelu DEK	10%
DEK niezabezpieczone w portfelu DEK	5%

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych, w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	PRZYJĘTY LIMIT
Liczba pracowników przyjętych w badanym kwartale do całkowitej liczby pracowników	Max 10%
Liczba pracowników odchodzących z pracy w badanym kwartale do całkowitej liczby pracowników	Max 10%
Liczba rachunków na koniec miesiąca - ogółem	Min 10 000 szt.
Liczba klientów na koniec miesiąca	Min 10 000 szt.
Liczba operacji powyżej kwoty wysokiej w badanym okresie (kwartalnie)	Max 1 400 szt.
Liczba różnic kasowych w kwartale w stosunku do pracowników obsługi kasowej (nadwyżki, niedobory kasowe)	Max 12szt
Liczba nowych umów kredytowych (w miesiącu) do ilości pracowników kredytowych	< 8-22> szt.
Liczba nowych umów depozytowych (w miesiącu) w stosunku do pracowników depozytowych	<18-45> szt.
Liczba korekt księgowych na koniec badanego kwartału do ilości wykonanych operacji księgowych w badanym kwartale	Max 5%
Czas niedostępności bankomatów w badanym kwartale w stosunku do liczby godzin w kwartale	Max 33%
Czas niedostępności serwerów w badanym kwartale do ilości godzin w badanym okresie	Max 5%
Ilość wykrytych wirusów (kwartalnie)	Max 5 szt.
Czas niedostępności do usługi Internetbanking w badanym kwartale do liczby godzin w badanym okresie	Max 5%
Liczba oszukańczych transakcji(zewnętrznych) - w badanym kwartale	Max 5 szt.
Liczba aktów wandalizmu (badanym okresie kwartale)	Max 3 szt.

3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności dziennej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
  - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
  - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
  - analizę wskaźników płynnościowych,
  - ocenę poziomu aktywów płynnych,
  - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

Wyszczególnienie	Limit
Wskaźniki płynności	
Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni	min 0,60
Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	min 1
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	min 1
Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	min 1
Wskaźnik płynności do 1 roku	min 1
Wskaźnik płynności do 2 lat	max 1
Wskaźnik płynności do 5 lat	max 1
Wskaźnik płynności do 10 lat	max 1
Wskaźnik płynności do 20 lat	max 1
Wskaźnik płynności powyżej 20 lat	max 1
Wskaźniki zabezpieczenia płynności	
Aktywa płynne / Aktywa ogółem [%]	min 10
Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	min 100
Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 100
Kredyty ¹⁴ / Aktywa ogółem [%]	max 70
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa ogółem [%]	max 10
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej Banku	
Depozyty stabilne / Aktywa ogółem [%]	min 50
Depozyty niestabilne / Aktywa ogółem [%]	max 30
Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	max 20
Zobowiązania wobec sektora finansowego / Aktywa ogółem [%]	max 10
Kredyty i pożyczki otrzymane od sektora finansowego / Aktywa ogółem [%]	max 10
Wskaźniki finansowania aktywów	
Depozyty od banków / Aktywa ogółem [%]	max 10
Depozyty / Kredyty ¹⁵ [%]	min 100
Depozyty / Kredyty ¹⁶ i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 95
Depozyty stabilne / Kredyty ¹⁷ [%]	min 75
Depozyty stabilne / Kredyty ¹⁸ i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	min 70
Aktywa trwałe według wartości bilansowej / Fundusze własne [%]	max 45
Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych	
Depozyty stabilne (50% ich wartości) + Fundusze własne / Należności z tytułu kredytów o terminie zapadalności powyżej 5 lat [%]	min 100
Należności z tytułu kredytów o terminie zapadalności powyżej 5 lat / Kredyty ¹⁹ [%]	max 65

¹⁴ Wartość kredytów obliczona jako: wartość brutto pomniejszona o rezerwy celowe i odpisy na odsetki

¹⁵ Wartość kredytów obliczona jako: wartość brutto pomniejszona o rezerwy celowe i odpisy na odsetki

¹⁶ J.w.

¹⁷ J.w.

¹⁸ J.w.

- wynikające z Uchwały nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności:

Wyszczególnienie	Limit regulacyjny	Limit wewnętrzny
Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi (M3)	1,00	1,10
Współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi (M4)	1,00	1,10

- wynikające z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych:

Wyszczególnienie	
Wskaźniki płynności krótkoterminowej (LCR - Liquidity Coverage Ratio)	Limit regulacyjny - 80%
Wskaźniki stabilnego finansowania (NSFR - Net Stable Funding Ratio)	wartość krytyczna wskaźnika wynikająca z Grupowego Planu Naprawy - 100%

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:

- Lukę stopy procentowej,
- ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- stosowanie systemu limitów,
- dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

- maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania opisanego w § 17 jako 30% annualizowanego wyniku odsetkowego

¹⁹ J.w.

pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje; do monitorowania stopnia realizacji limitu Bank bierze pod uwagę wartość bezwzględną z wyniku pomiaru zakładającego zmianę stóp procentowych o 100 p.b. w wariancie niekorzystnym;

- 2) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego opisanego w §18 ust. 6 jako 6% annualizowanego wyniku odsetkowego pomniejszonego o rozliczone w czasie prowizje; do monitorowania stopnia realizacji limitu Bank bierze pod uwagę wartość bezwzględną z wyniku pomiaru zakładającego zmianę stóp procentowych o 100 p.b. w wariancie niekorzystnym;
- 3) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku opisaney w § 23 ust. 1 pkt 2) lit. a) jako 2% funduszy własnych Banku;
- 4) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku opisaney w § 23 ust. 2 pkt 2) lit. b)-g) jako 2% kapitału podstawowego TIER 1 Banku.
- 5) maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie opisanego w §18 przy założeniu zmiany stóp procentowych o 200 p. b. jako 20% funduszy własnych.

5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

- 1) całkowitej pozycji walutowej wynosi **2% funduszy własnych**.
- 2) Bank dopuszcza możliwość wystąpienia otwartych pozycji walutowych netto, które nie mogą przekroczyć:
  - 1) **1,5% funduszy własnych Banku** - w odniesieniu do EUR,
  - 2) **0,50% funduszy własnych Banku** - w odniesieniu do USD.

Bank utrzymuje płynne aktywa w walutach obcych, dla każdej waluty oddzielnie, na poziomie równym sumie:

- 1) 50% środków zgromadzonych przez klientów na rachunkach a`vista i bieżących,
- 2) 30% środków utrzymywanych przez klientów na rachunkach terminowych.

6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W stosuje następujące limity alokacji kapitału:

- 1) na ryzyko kredytowe – 56,5% funduszy własnych, z podziałem na:
  - a) kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe – 50,50%;
  - b) dodatkowy wymóg kapitałowy – 6%
przy czym dopuszczalne jest przekroczenie limitów cząstkowych, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko kredytowe;
- 2) na ryzyko operacyjne – 6,5% funduszy własnych, z podziałem na:
  - a) kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne – 6,50%;
  - b) dodatkowy wymóg kapitałowy – 0%;
przy czym dopuszczalne jest przekroczenie limitów cząstkowych, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko operacyjne;
- 3) na ryzyko walutowe – 0% funduszy własnych, z podziałem na:
  - a) kapitał regulacyjny na ryzyko walutowe – 0%;
  - b) dodatkowy wymóg kapitałowy – 0%;
- 4) na ryzyko koncentracji – 0% funduszy własnych;
- 5) na ryzyko płynności – 0% funduszy własnych;
- 6) na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – 20% funduszy własnych;
- 7) na ryzyko kapitałowe – 0% funduszy własnych.

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

<i>Rodzaj ryzyka</i>	<i>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</i>
Ryzyko kredytowe	49,88
Ryzyko operacyjne	5,84
Ryzyko stopy procentowej	11,30

5. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedzialności

Zgodnie z art. 22aa ust. 1 ustawy Prawo bankowe w PBS we Wrześni funkcjonują regulacje określające odpowiednie kwalifikacje do pełnienia funkcji członka Zarządu i Rady Nadzorczej. Procedury regulujące proces oceny kwalifikacji członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku to:

„Procedura dokonywania oceny kwalifikacji członków Zarządu lub kandydatów na członków Zarządu Powiatowego Banku Spółdzielczego we Wrześni” oraz „Procedura oceny kwalifikacji członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Powiatowego Banku Spółdzielczego we Wrześni”.

6. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonują następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:

- Komitet ds. Ryzyka, który spotyka się przynajmniej raz w miesiącu (*liczbę posiedzeń – 18*)
- Komitet Kredytowy, który spotyka się co najmniej raz w tygodniu.

7. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku celów strategicznych (tolerancji / apetytu na ryzyko) oraz pozostałych limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Raporty z zakresu poszczególnych rodzajów ryzyka pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Co do zasady raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej półroczną.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

Lp*	Pozycja	Kwota
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	
2	Zyski zatrzymane	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	36 166
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	300
4	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	1 617
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń i dywidend	
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	38 083
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	

7a	Dodatkowe odliczenie z tytułu rezerw	
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 211
17	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3 (kwota ujemna)	
22	Kwota przekraczająca próg 17,65% (kwota ujemna)	
23	W tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	
25	W tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)	
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)	
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 211
29	Kapitał podstawowy Tier I	37 872
33	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 4 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	
39	Bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (wartość ujemna)	
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	
44	Kapitał dodatkowy Tier I	
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	37 872
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	
47	Kwota kwalifikujących się pozycji o których mowa w art. 484 ust. 5 i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	300
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	300
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po	

	odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	
58	Kapitał Tier II	300
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	38 077
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	231 426
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,61
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,61
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,69
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	10%
65	W tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	2,5%
66	W tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0%
67	W tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	3%
67a	W tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0%
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	10%
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich)	
75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10% po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3	
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	1 617
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny na wszystkie zidentyfikowane ryzyka istotne dla Banku, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego lub w ocenie Banku kapitał ten nie w pełni pokrywa ryzyko.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego w oparciu o metodę de minimis.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka obliczany jest jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku); dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) jest kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

Wyznaczając wymagany poziom kapitału wewnętrznego, z wykorzystaniem w/w metod, Bank:

- 1) ocenia czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka;
- 2) szacuje wymogi kapitałowe na pozostałe, istotne rodzaje ryzyka nie objęte wyznaczaniem regulacyjnych wymogów kapitałowych;
- 3) wyznacza zagregowany kapitał wewnętrzny, stanowiący sumę wymogów, o których mowa w pkt 1 i 2.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na maksymalnym poziomie 9,5% .Na datę sporządzenia informacji relacja ta wynosiła 11,94%.

W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

Wykaz ekspozycji w podziale na poszczególne kategorie ekspozycji jako 8% kwot ważonych ryzykiem, z podziałem na ekspozycje bilansowe i pozabilansowe

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem tys. zł</i>	<i>Wymóg kapitałowy tys. zł</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	2 944	235
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	1 394	112
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	983	79
ekspozycje wobec instytucji	40	3
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	24 301	1944
ekspozycje detaliczne	120 278	9622
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	69 075	5526
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	373	30
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania		
ekspozycje kapitałowe	5 990	479
pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem		
inne pozycje	6 049	484
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe		18 514

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł</i>
• kredytowe	18 514
• operacyjne	2 223
• walutowe	0
RAZEM	20 737

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności: nieobsługiwanych i restrukturyzowanych oraz przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności, które nie zostały spłacone w terminie wynikającym z umowy, której dotyczy należność.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z wewnętrzną procedurą, przy czym na ryzyko kredytowe zgodnie z „Zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banku w Powiatowym Banku Spółdzielczym we Wrześni”.

2. Kategorie ekspozycji kredytowych, w tym kategorie istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące kategorie:

Klasa ekspozycji	wartość tys. zł
wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	6 973
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	27 516
ekspozycje detaliczne	195 193
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	83 127
których dotyczy niewykonanie zobowiązania	365

3. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>Branża</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy branża jest istotna tak/nie</i>
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	162 032	Tak
* <i>Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, z wyłączeniem ryżu</i>	36 452	Nie
* <i>Uprawa warzyw wyłączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych</i>	10 946	Nie
* <i>Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt</i>	39 884	Nie
* <i>Uprawa drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych</i>	3 176	Nie
* <i>Chów i hodowla bydła mlecznego</i>	21 749	Nie
* <i>Chów i hodowla pozostałego bydła i bawołów</i>	6 851	Nie
* <i>Chów i hodowla świń</i>	23 102	Nie
* <i>Chów i hodowla drobiu</i>	4 438	Nie
* <i>Chów i hodowla pozostałych zwierząt</i>	2 642	Nie
* <i>Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną</i>	10 630	Nie
* <i>Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo - pozostałe</i>	2 162	Nie
Górnictwo i wydobywanie	0	Nie
przetwórstwo przemysłowe	17 465	Nie
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz (...);	0	Nie
budownictwo	376	Nie
handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	14 164	Nie
transport, gospodarka magazynowa	15 885	Nie
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 392	Nie
informacja i komunikacja	5 802	Nie
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	342	Nie
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3 756	Nie
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5 596	Nie
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 261	Nie
administracja publiczna i obrona narodowa	1 076	Nie
edukacja	6 967	Nie
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	Nie
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	885	Nie
pozostała działalność usługowa	570	Nie
	170	Nie

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna.

Dla istotnych kategorii ekspozycji podział na branże przedstawia się następująco:

<i>Branża</i>	<i>wartość tys. zł</i>
* <i>Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, z wyłączeniem ryżu</i>	36 452
* <i>Uprawa warzyw wyłączając melony oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych</i>	10 946
* <i>Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt</i>	39 884
* <i>Uprawa drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych</i>	3 176
* <i>Chów i hodowla bydła mlecznego</i>	21 749
* <i>Chów i hodowla pozostałego bydła i bawołów</i>	6 851
* <i>Chów i hodowla świń</i>	23 102
* <i>Chów i hodowla drobiu</i>	4 438
* <i>Chów i hodowla pozostałych zwierząt</i>	2 642
* <i>Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną</i>	10 630
* <i>Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo - pozostałe</i>	2 162

4. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

<i>Termin zapadalności</i>	<i>wartość tys. zł</i>
do 1 miesiąca	7 640
1 – 3 miesięcy	16 439
3 – 6 miesięcy	21 377
6 – 12 miesięcy	31 218
1 rok – 2 lat	49 150
2 lata – 5 lat	77 536
5 lat – 10 lat	62 411
10 lat – 20 lat	34 480
powyżej 20 lat	2 173

5. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla istotnych branż przedstawia się następująco:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Poniżej standardu</i>	<i>wątpliwe</i>	<i>Stracone</i>
<i>Istotna branża</i>			
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	129	584	368
<i>Wszystkie ekspozycje zagrożone</i>			
	129	584	368

6. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

<i>Kategoria</i>	<i>Saldo początkowe</i>		<i>Saldo końcowe</i>	
	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>	<i>Rezerwy celowe</i>	<i>Odpisy na odsetki</i>
<i>Poniżej standardu</i>	154	0	264	2
<i>Wątpliwe</i>	107	3	140	3
<i>Stracone</i>	1 060	659	1 222	721

7. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

	a	b	c		d	e		f	g	h
	Wartość bilansowa brutto /kwota nominalna ekspozycji				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw				Zabezpieczenia rzeczowe lub gwarancje finansowe otrzymane	
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane			Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych			W tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne	
			W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	W tym ekspozycje dotknięte utratą wartości						
1	Kredyty i zaliczki	-	3.693,87	-	-	-	-	-	-	
2	Banki centralne									
3	Instytucje rządowe									
4	Instytucje kredytowe									
5	Inne instytucje finansowe									
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe									
7	Gospodarstwa domowe									
8	Dłużne papiery wartościowe									
9	Udzielone zobowiązania do udzielenia pożyczki									
10	łącznie									

8. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

	a	B	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna												
Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane								
	Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	
1	Kredyty i zaliczki	298 204 238,5	1 435 818,0		455 906,00	1 337 123,20	1 508 534,14	2 477 192	-			1 224 525,41
2	Banki centralne											
3	Instytucje rządowe											
4	Instytucje kredytowe											
5	Inne instytucje finansowe											
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe											
7	W tym MŚP											
8	Gospodarstwa domowe											
9	Dłużne papiery wartościowe											
10	Banki centralne											
11	Instytucje rządowe											

12	Institucje kredytowe												
13	Inne instytucje finansowe												
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe												
15	Ekspozycje pozabilansowe												
16	Banki centralne												
17	Institucje rządowe												
18	Institucje kredytowe												
19	Inne instytucje finansowe												
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe												
21	Gospodarstwa domowe												
22	łącznie												

9. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna					Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw					Skumulowane odpisanie częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe		
		Ekspozycje obsługiwane		Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy		Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw				Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych	
		W tym etap 1	W tym etap 2	W tym etap 2	W tym etap 3		W tym etap 1	W tym etap 2	W tym etap 2	W tym etap 3					
1	Kredyty i zaliczki	-		-		-				-					-
2	Banki centralne														
3	Institucje rządowe														
4	Institucje kredytowe														
5	Inne instytucje finansowe														
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe														
7	W tym MŚP														
8	Gospodarstwa domowe														
9	Dłużne papiery wartościowe														
10	Banki centralne														
11	Institucje rządowe														
12	Institucje kredytowe														

13	Inne instytucje finansowe													
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe													
15	Ekspozycje pozabilansowe													
16	Banki centralne													
17	Instytucje rządowe													
18	Instytucje kredytowe													
19	Inne instytucje finansowe													
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe													
21	Gospodarstwa domowe													
22	Łącznie													

10. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne

		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwałe	-	-
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe	-	-
3	<i>Nieruchomości mieszkalne</i>	-	-
4	<i>Nieruchomości komercyjne</i>	-	-
5	<i>Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)</i>	-	-
6	<i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>	-	-
7	<i>Pozostałe</i>	-	-
8	Łącznie	-	-

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie:

- 1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania.

Bank na koniec okresu sprawozdawczego nie pomniejszał podstawy naliczania rezerw

- 2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia lub stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35%.

W 2019 roku Bank nie stosował techniki zmiany wagi kontrahenta.

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Service	Investors Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

Łączna kwota ekspozycji kredytowych, w podziale na poszczególne stopnie jakości kredytowej przedstawia się następująco:

Stopień jakości kredytowej	Wartość ekspozycji (w tys. zł)
1	-
2	6 968
3	-
4	-
5	-
6	-

VIII. Ryzyko rynkowe

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 0 tys. zł.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego. Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 2 223 tys. zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2019 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

Kategoria zdarzenia	Wartość straty/nieuzyskany dochód w tys. zł
Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0,2
Zakłócenia działalności i błędy systemów	0,6

X. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

Rodzaj ekspozycji	Kwota zakupiona ze względu na: • zyski kapitałowe • zamiar strategiczny	Zasady wyceny
akcje SGB-Banku S.A.	zamiar strategiczny	Wg cen nabycia

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

Rodzaj ekspozycji	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
akcje SGB-Banku S.A.	3 090 200	3 090 200

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stawki referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 43,91% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o: 6 205 tys. zł.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych zmienia bilansową wartość kapitału o 243 tys. zł.

XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Podstawowe cele i przedmiot Polityki wynagrodzeń

Bank realizuje Politykę wynagrodzeń odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa tj. spółdzielni, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

1. Ze względu na potrzebę zapewnienia właściwego funkcjonowania w Banku Polityki wynagrodzeń, w tym wyeliminowania negatywnego wpływu Polityki wynagrodzeń na zarządzanie ryzykiem ustala się przejrzysty i efektywny system przyznawania i wypłacania stałych i zmiennych składników wynagrodzenia oraz odpowiednie proporcje tych składników wobec osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku.
2. W celu, o którym mowa w ust. 1, ustala się i realizuje następujące zasady:
  - 1) w przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników (w odniesieniu do zmiennych składników wynagrodzeń), podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena dokonywana według kryteriów określonych w Polityce wynagrodzeń,
  - 2) ocena wyników odbywa się za trzy lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez Bank działalnością gospodarczą,
  - 3) całkowite wynagrodzenie jest podzielone na składniki stałe i zmienne, przy czym stałe wynagrodzenie stanowi na tyle dużą część łącznego wynagrodzenia, że możliwe jest na zasadach określonych w Polityce wynagrodzeń prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym ich obniżanie lub nie przyznawania ich w ogóle,
  - 4) łączne wynagrodzenie zmienne nie ogranicza zdolności Banku do zwiększania jego funduszy własnych,
  - 5) łączna kwota zmiennego składnika wynagrodzeń dla osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku za dany rok kalendarzowy nie może przekroczyć wraz z narzutami od 1,0 do 2,0 % zysku brutto Banku ustalonego na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego dokonanie oceny, po zweryfikowaniu przez biegłego rewidenta wyniku finansowego.
2. Niezależnie od założeń, o których mowa w ust. 2, Bank ogranicza ryzyko kosztów związanych z wypłatą zmiennych składników wynagrodzenia poprzez tworzenie rezerw celowych na przyszłe zobowiązania wynikające z Polityki wynagrodzeń.
3. Przy decyzji o przyznaniu i obliczeniu zmiennych składników wynagrodzeń uwzględnia się, czy:
  - 1) wskaźnik kredytów zagrożonych nie jest wyższy niż 3%,

- 2) ryzyko płynności w perspektywie długoterminowej jest zgodne z limitami określonymi przez Spółdzielczy System Ochrony.

Wynagrodzenie stałe i zmienne

Na system wynagrodzeń w Banku składają się:

- 1) stałe składniki wynagrodzenia (składniki obligatoryjne) obejmujące:
  - a) stałe wynagrodzenie miesięczne w wysokości ustalonej w umowie o pracę,
  - b) dodatki do wynagrodzenia zasadniczego wynikające z regulacji wewnętrznych Banku, niezależne od wyników Banku,
  - c) świadczenia przewidziane przepisami Kodeksu pracy i innymi obowiązującymi przepisami;
- 2) zmienne składniki wynagrodzenia, które stanowią premie roczne.

Osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku

1. Bank identyfikuje pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 604/2014.
2. Bank prowadzi wykaz pracowników, których kompetencje, zadania i zakres odpowiedzialności mających istotny wpływ na profil ryzyka Banku.
3. Dla potrzeb Polityki wynagrodzeń, osobami mającymi istotny wpływ na profil ryzyka Banku bez konieczności dokonywania oceny tego wpływu są:
  - 1) członkowie Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem ust. 4,
  - 2) członkowie Zarządu.
4. Wobec członków Rady Nadzorczej nie stosuje się podziału wynagrodzenia na stałe i zmienne składniki – członkom Rady przysługuje wyłącznie wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Rady Nadzorczej, Prezydium Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej ustalone na zasadach określonych w „Polityce wynagradzania członków Rady Nadzorczej Powiatowego Banku Spółdzielczego we Wrześni” i w wysokości wskazanej w uchwale Zebrania Przedstawicieli Banku.
5. Bank nie stosuje kryterium ilościowego, o którym mowa w art. 4 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014 z uwagi na prowadzenie zrównoważonej polityki płacowej w Banku, w ramach której kwoty najwyższego wynagrodzenia wypłacanego określonym pracownikom Banku nie stanowią znaczącego ryzyka kosztu oraz nie obniżają możliwości tworzenia funduszy zgodnie ze strategią kapitałową Banku.
6. Bank dokonując analizy istotnego wpływu na profil ryzyka zgodnie z przepisami rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014 oraz stosując zasadę proporcjonalności w zakresie, o którym mowa w 29 ust. 2 rozporządzenia, wyłączył spod uregulowania Polityki pozostałych pracowników Banku.
7. Zarząd dokonuje okresowo przeglądu stanowisk pracy w Banku pod kątem istotnego wpływu na profil ryzyka Banku i w razie potrzeby uzupełnia wykaz, o którym mowa w ust. 2.

Kryteria oceny

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza.

Rada Nadzorcza podejmuje decyzję co do przyznania i wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia w oparciu o zasady ustalone w Polityce wynagrodzeń.

1. Podstawę przyznania i wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia członkom Zarządu stanowi ocena wyników finansowych Banku i efektów pracy za okres trzech lat obejmujący rok miniony oraz dwa lata poprzedzające ten rok.
2. Zmienne składniki wynagrodzenia uzależnione są od uzyskiwanych wyników, a podstawą określenia ich łącznej wysokości jest ocena:

- 1) indywidualnych efektów pracy członka Zarządu,
- 2) wyników finansowych Banku jako całości.
3. Przy ocenie indywidualnych efektów pracy, o których mowa w ust. 2 pkt 1) bierze się pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe.
4. Wyniki Banku powinny uwzględniać koszt ryzyka, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.
5. Ocena, o której mowa w ust. 2 dokonywana jest za okres wskazany w ust. 1 przez Radę Nadzorczą i wyrażana w Uchwale (wraz z pisemnym uzasadnieniem) odrębnej dla każdego z członków Zarządu podejmowanej na posiedzeniu tego organu do dnia 31 marca każdego roku kalendarzowego.
6. Zmienne składniki wynagrodzenia przyznawane i wypłacane są pod warunkiem spełnienia przesłanek określonych w ust. 10 i 12.
7. Przy ocenie, o której mowa w ust. 2 pkt 1) uwzględnia się następujące kryteria:
  - 1) ocenę pracy jednostek i komórek organizacyjnych Banku objętych nadzorem danego członka Zarządu,
  - 2) celowość ponoszonych kosztów związanych z funkcjonowaniem Banku w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu,
  - 3) skuteczność kontroli funkcjonalnej w nadzorowanych przez członka Zarządu jednostkach lub komórkach organizacyjnych Banku,
  - 4) jakość świadczonej pracy, z uwzględnieniem skarg składanych na danego członka Zarządu lub Zarząd w przypadku decyzji kolegialnych,
  - 5) zdarzenia wynikające ze sprawowanych funkcji zarządczych danego członka Zarządu mające wpływ na kondycję finansową lub reputację Banku,
  - 6) jakość zarządzania organizacją i zasobami ludzkimi w Banku w obszarach nadzorowanych przez danego członka Zarządu,
  - 7) wyniki kontroli zewnętrznych przeprowadzonych w Banku w obszarze nadzorowanym przez danego członka Zarządu,
  - 8) oceny nadzorcze BION w obszarach objętych nadzorem danego członka Zarządu,
  - 9) pozytywną ocenę kwalifikacji członka Zarządu,
  - 10) udzielenie przez Zebranie Przedstawicieli absolutorium z wykonania obowiązków za dwa lata poprzedzające dany rok obrotowy.
8. Przy ocenie, o której mowa w ust. 2 pkt 2) uwzględnia się następujące kryteria:
  - 1) wskaźnik wypłacalności,
  - 2) wypracowany zysk netto Banku,
  - 3) sumę bilansową Banku.
9. Oceny, o której mowa w ust. 8 dokonuje się pod kątem stopnia wykonania planu finansowego w zakresie wymienionych kryteriów finansowych w poszczególnych latach podlegających ocenie na koniec każdego roku, przy czym za okres dwóch lat powtarzających się Rada Nadzorcza nie dokonuje ponownej oceny, lecz przyjmuje jej wcześniejsze wyniki.
10. Członek Zarządu ma prawo do premii, jeżeli średnia wartość wykonania planu finansowego w okresie podlegającym ocenie wyniosła w zakresie:
  - 1) współczynnika wypłacalności co najmniej 85 %, jednakże przy zachowaniu poziomu współczynnika wymaganego przepisami Prawa bankowego,
  - 2) zysku netto co najmniej 80 %,
  - 3) sumy bilansowej co najmniej 80 %,
  - 4) oraz gdy średnia osiągniętych wskaźników jakości rozumianych jako stosunek kredytów zagrożonych do ogółu kredytów w portfelu kredytowym nie przekroczyła w okresie oceny 3 %.

11. W przypadku osiągnięcia wartości procentowych na poziomie niższym niż określone w ust.10, przy zachowaniu stosunku kredytów zagrożonych do ogółu kredytów w portfelu kredytowym na poziomie nieprzekraczającym 3 % oraz przy spełnieniu przesłanek, o których mowa w ust. 12, Rada Nadzorcza może przyznać premię roczną, jeżeli na sytuację finansową Banku w okresie oceny miały wpływ czynniki niezależne od działań Zarządu, a w szczególności istotna zmiana warunków makroekonomicznych, wprowadzenie obciążeń finansowych dla Banku przez ustawodawcę lub obciążenia wynikające z członkostwa w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB.
12. Członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, jeżeli przy zastosowaniu kryteriów, o których mowa w ust. 7 pozytywnie oceniono jego efekty pracy, a także gdy nie wpłynęła na członka Zarządu żadna istotna i uzasadniona skarga, podmiot kontroli zewnętrznej (Spółdzielczy System Ochrony SGB, KNF) nie wykazał rażących uchybień w nadzorowanym obszarze, a ocena nadzorcza BION z nadzorowanych obszarów nie jest niższa niż 3,5.
13. Członek Zarządu ma prawo do premii rocznej, jeżeli przy zastosowaniu kryteriów, o których mowa w ust. 7 pkt 1)-3) i 6 oraz przy uwzględnieniu okoliczności wskazanych w ust. 12 – Rada Nadzorcza lub odpowiednio Zebranie Przedstawicieli podjęło decyzję odpowiednio o połączeniu lub przejęciu innego banku.

Zbiornicze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń Zarządu, zawierające dane obejmujące:

- a) wartość wynagrodzenia Zarządu jako procentowy jego udział w wyniku brutto Banku, z podziałem na procentowy udział wynagrodzenia stałego i zmiennego oraz liczbę osób je otrzymujących:

	Stały składnik wynagrodzenia w zł	% udział do wyniku brutto	Zmienny składnik wynagrodzenia w zł	% udział do wyniku brutto	Liczba osób otrzymujących
Suma wynagrodzeń	443 506,02	7,40	119 837,38*	2,00	3

- b) wartość i formy wynagrodzenia zmiennego*:
119 837,38zł. – premia roczna, która została przyznana i wypłacona w 2020 roku, stanowi ona 2% wyniku brutto za 2019 rok,
- c) wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą:
– część już przyznana – 0,00 zł
– i część jeszcze nie przyznana – 0,00 zł
- d) wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w danym roku obrotowym, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami: 0,00 zł
- e) nie dokonano również płatności, związanych z podjęciem zatrudnienia i z zakończeniem stosunku zatrudnienia przez członków Zarządu – 0,00 zł

XIII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
  - *Wydział Finansowy* odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
  - *Oddziały* Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego *Zespół Analiz i Ryzyka* odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

W Banku został również powołany Komitet ds. Ryzyka, który pełni rolę doradczą w procesie zarządzania ryzykiem płynności, w tym:

- 1) opiniuje poziom limitów,
- 2) identyfikuje i zgłasza potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku,
- 3) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
- 4) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania środków obcych stabilnych.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR), zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 17 ust. 2,
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający. Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki w tys. zł.</i>
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	9 758

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Nadzorcza miara płynności długoterminowej		100%
Wskaźnik LCR		80%

Wielkości charakterystyczne dla wskaźnika LCR na koniec czterech ostatnich kwartałów roku:

<i>Nazwa wielkości</i>	<i>Kwartał poprzedni (n-3)</i>	<i>Kwartał poprzedni (n-2)</i>	<i>Kwartał (n-1)</i>	<i>Kwartał kończący rok (n)</i>
Zabezpieczenie przed utratą płynności	30 324	30 970	30 210	30 535
Wypływy środków pieniężnych netto	54 671	62 214	66 677	75 969
Wskaźnik pokrycia wpływów netto	44 306	45 717	46 150	55 193

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	94 214	57 254	28 888
Luka bilansowa skumulowana	19 655	151 468	180 355
Luka prosta (z pozabilansem)	67 009	55 994	27 900
Luka skumulowana(z pozabilansem)	47 504	123 004	150 904

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	1 000	w ciągu 1 dnia
kredyt refinansowy z NBP	10 000	w ciągu 20 dni
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	62 552	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	161 117	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,

- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) **baza depozytowa** – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) **Depozyty ogółem** - baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) **płynność dzienna** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) **płynność bieżąca** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) **płynność krótkoterminowa** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) **płynność średnioterminowa** – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) **płynność długoterminowa** – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;

8) **bufor płynności** – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
  - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
  - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
  - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
  - e) przyrostu depozytów.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej kwartalną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,

- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. Dźwignia finansowa

Zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank mierzy ryzyko dźwigni finansowej poprzez obliczanie wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I (miara kapitału) w aktywach według wartości bilansowej, powiększonych o łączną kwotę zobowiązań pozabilansowych udzielonych (miara ekspozycji całkowitej), przy czym:

- 1) w aktywach według wartości bilansowej Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, w szczególności: wartości niematerialnych i prawnych pomniejszających kapitał podstawowy Tier I, udziałów kapitałowych pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, aktywów z tytułu podatku odroczonego opartych na przyszłej rentowności pomniejszających kapitał podstawowy Tier I;
- 2) wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek) z uwzględnieniem współczynników konwersji, z zastrzeżeniem dolnego limitu 10% dla pozycji pozabilansowych niskiego ryzyka

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

<i>Lp.*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	578 311
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	14 857
7	Inne korekty	-211
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	578 688

*) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	578 311
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-211
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	578 638
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	29 946

18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	14 857
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	0
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	37 872
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	599 495
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	6,87

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych)

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	578 638
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	578 638
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	3 208
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	8 939
EU-7	Instytucje	254 295
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	79 030
EU-9	Ekspozycje detaliczne	189 097
EU-10	Przedsiębiorstwa	22 852
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	365
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	20 852

4. Informacje jakościowe

1	Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej	Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego. Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.
2	Opis czynników które miały wpływ na wskaźnik dźwigni w okresie którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Czynniki, które wywarły wpływ na wielkość współczynnika dźwigni to głównie wzrost kapitału Tier 1 oraz aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych.

XV. Kontrola wewnętrzna

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Powiatowym Banku Spółdzielczym we Wrześni

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru, profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i komórkę do spraw zgodności.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności.

Komitet Audytu odpowiedzialny jest za bieżący nadzór nad skutecznością systemu kontroli wewnętrznej, w tym przyjmowanie informacji sprawozdawczych, a także wypracowanie ocen i rekomendacji oraz przekazywanie ich wyniku Radzie Nadzorczej w celu zapewnienia wykonywania zadań Radzie Nadzorczej związanych z nadzorem nad systemem kontroli wewnętrznej.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank. Komórki pierwszej linii obrony odpowiedzialne są za projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.

Na drugą linię obrony składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależne od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie. Druga linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych, matrycę funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz raportowanie o tych nieprawidłowościach.

Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB. Audyt wewnętrzny odpowiedzialny jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnianie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniono:

1. funkcję kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli,

2. komórkę do spraw zgodności (w Banku tą funkcję pełni Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej), której zadaniem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami zewnętrznymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie. Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej, które działa w pionie Prezesa Zarządu odpowiedzialne jest także za przeprowadzanie pionowych testów przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych, raportowanie o przestrzeganiu kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz administrowanie matrycą funkcji kontroli,
3. niezależną komórkę audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni wykonująca zadania związane z przeprowadzaniem audytu w Systemie Ochrony.

Na wszystkich poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej stosowane są odpowiednie mechanizmy kontrolne lub niezależne monitorowanie ich przestrzegania.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii. Za monitorowanie odpowiednio: poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych oraz pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Stanowisko Kontroli Wewnętrznej, komórka do spraw zgodności. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie w ramach monitorowania pionowego i poziomego z uwzględnieniem:

- celów systemu kontroli wewnętrznej,
- złożoności procesów, w tym zwłaszcza procesów istotnych,
- liczby, rodzaju i stopnia złożoności mechanizmów kontrolnych,
- ryzyka zaistnienia nieprawidłowości,
- zasobów poszczególnych linii obrony, w tym kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności pracowników tych linii,
- zasady proporcjonalności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli w Banku jest matryca funkcji kontroli, w której powiązано cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej i wyodrębnione w ich ramach cele szczegółowe z procesami istotnymi wraz z wpisanymi w te procesy kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem tych mechanizmów.

Bank określił kategorie nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, biorąc pod uwagę ich negatywny wpływ na zapewnienie osiągnięcia określonych celów systemu kontroli wewnętrznej. Nadanie odpowiedniej kategorii nieprawidłowości stwierdzonej, w ramach niezależnego monitorowania, polega na oszacowaniu poziomu ryzyka związanego z tą nieprawidłowością. W Banku prowadzony jest rejestr wszystkich nieprawidłowości znaczących i krytycznych. Wykryte w ramach pierwszej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do komórki organizacyjnej drugiej linii obrony, odpowiedzialnej za niezależne monitorowanie procesu, w ramach którego zaistniała dana nieprawidłowość znacząca lub krytyczna, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do Zarządu Banku oraz komórki audytu wewnętrznego. Stwierdzone w ramach drugiej linii obrony nieprawidłowości znaczące lub krytyczne, są niezwłocznie raportowane do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej, a w przypadku nieprawidłowości krytycznych również do komórki audytu wewnętrznego.

Informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości przekazywana jest do Zarządu w cyklach kwartalnych i do Rady Nadzorczej w cyklach półrocznych.

Zgodnie z Umową Systemu Ochrony komórka audytu wewnętrznego przygotowuje syntetyczną informację o najistotniejszych nieprawidłowościach, stwierdzanych w trakcie audytów wewnętrznych i w okresach półrocznych przekazuje do Banku. Bank wykorzystuje w/w informacje w celu poprawy jakości wykonywanych usług i obniżenia poziomu ryzyka prowadzonej działalności.

Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego. Dokonując oceny, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę opinie wydane przez Komitet Audytu oraz informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki do spraw zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
- skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
- zapewnienia niezależności komórce do spraw zgodności,
- zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez pracowników komórki zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników tej komórki.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone

Formularz A - Aktywa					
		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku				
030	Instrumenty udziałowe				
040	Dłużne papiery wartościowe				
050	w tym: obligacje zabezpieczone				
060	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami				
070	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych				
080	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe				
090	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe				
120	Inne aktywa				
Formularz B - Zabezpieczenia otrzymane					
		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub</i>	<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub</i>		

		<i>wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>	<i>wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>
		010	040
130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank		
140	Kredyty na żądanie		
150	Instrumenty udziałowe		
160	Dłużne papiery wartościowe		
170	w tym: obligacje zabezpieczone		
180	w tym: papiery wartościowe zabezpieczone aktywami		
190	w tym: wyemitowane przez sektor instytucji rządowych i samorządowych		
200	w tym: wyemitowane przez instytucje finansowe		
210	w tym: wyemitowane przez przedsiębiorstwa niefinansowe		
220	Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie		
230	Inne zabezpieczenia otrzymane		
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS		
250	Aktywa, otrzymane zabezpieczenie i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe ogółem		
Formularz C - Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania			
		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>	<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	1 000	1 000
Formularz D - Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne			